

Comisiwn Ffiniau
i Gymru

Boundary Commission
for Wales

Comisiwn Ffiniau i Gymru

Ymgynghoriad Cynigion Diwygiedig: Cynrychiolaethau

Cyfrol 4: 10247 (Rhan 3)

Dynodiad: mae'r etholaeth yn cynnwys Ceredigion a Dyffryn Teifi. Felly, yr enw fyddai Ceredigion Teifi, yr ardal ddotiog yw Bryniau Preseli. Os ydych chi am ddangos hyn, yna fe allai enw'r etholaeth fod yn Ceredigion Teifi Preseli, gan nad yw ond rhan fach iawn, y rhan fwyaf yn edych tua'r Teifi a chael y Tivy-side Advertiser, yna mae Teifi yn ddigon- Ceredigion Teifi. Dylai enwau fod yn fyr ac i'r pwynt- cryno. Y ddau enw yn adnabyddus iawn yng Nghymru.

Eglurhad: Ardal awdurdod lleol yw Ceredigion. Yr holl ffordd ar hyd ei ffin ddeheuol mae afon Teifi, unwaith gallai afonydd fod yn ffin. Ond mae dyffrynnoedd yn ffurfio un yn fawr iawn. Gyda phontydd, mae afonydd bellach yn fwy nag erioed yn dod â phobl at ei gilydd. Mae'r aneddiadau niferus sydd wedi datblygu ar afonydd yn dangos hyn. Dengys afon Teifi a'i dyffryn hyn. Gyda'r holl drefi sydd wedi tyfu yno ac yn cael eu cysylltu gan ffyrdd A da. Er enghraifft, amseroedd Castell Newydd Emlyn, Llandysul, Llanbedr Pont Steffan, Aberteifi, a llawer o aneddiadau eraill. Mae papur newydd lleol o'r enw y "Tivy-side Advertiser" sy'n dangos pa mor gryf a phwysig yw Teifiside. hyd yn oed y rhan o fryniau Preseli (rhan ddotiog y map dros y dudalen P21) mae'r bobl yn cael y papur newydd hwn. Gan fod eu bywyd yn cael ei gyfeirio i hyn, a dyma lle maen nhw'n edrych iddo.

11. Mae gan Benfro ynghyd â 12 ddau bosibilrwydd. Gyda'r ddau opsiwn hyn yn amgen A ar gyfer 11. A 12. yn cael ei drin. Yna amgen B ar gyfer 11. A 12. Yna bydd 13. yn dilyn y rhain.

Amgen A

11 Penfro [REDACTED] 74522
Compilation St David's 1521 Llanrhian 1232 Solva 1274 Letterton 1873
Scheddau 1158 Goodwick 1509 Fishguard - North-West 1208 North-East 1495;
Camrose 2190 Rudbasston 945 Wiston 1581 Marthetwy 1603 Mwyffordd -
Prenderglack 1628 Castle 1674 Garth 1660 Portfield 1765 Priory 1907;
Johnston 2044 Merlin's Bridge 1619 Llangwm 1814 Burton 1503 Neyland-
East 1793 West 1590; Mwyffordd - East 1571 North 2047 Central 1578
West 1523 Makin 1774 Hubberston 2004; The Havens 1196 St Ishmael's 1125
Hundleton 1416 Pembroke Dock - Pennar 2442 Market 1357 Central 1091
Llanion 1915; Penbrooke - St Mary North 1675 St Mary South 1063 Monkton 1022
St Michael's 2082; Lamphey 1429 Manorbier 1655 Carew 1179 Lampeter Velfre
1284 [REDACTED] Narbeth 1704 Narbeth Rural 1293 Kilgetty/Begelly
1830 East Williamston 1965

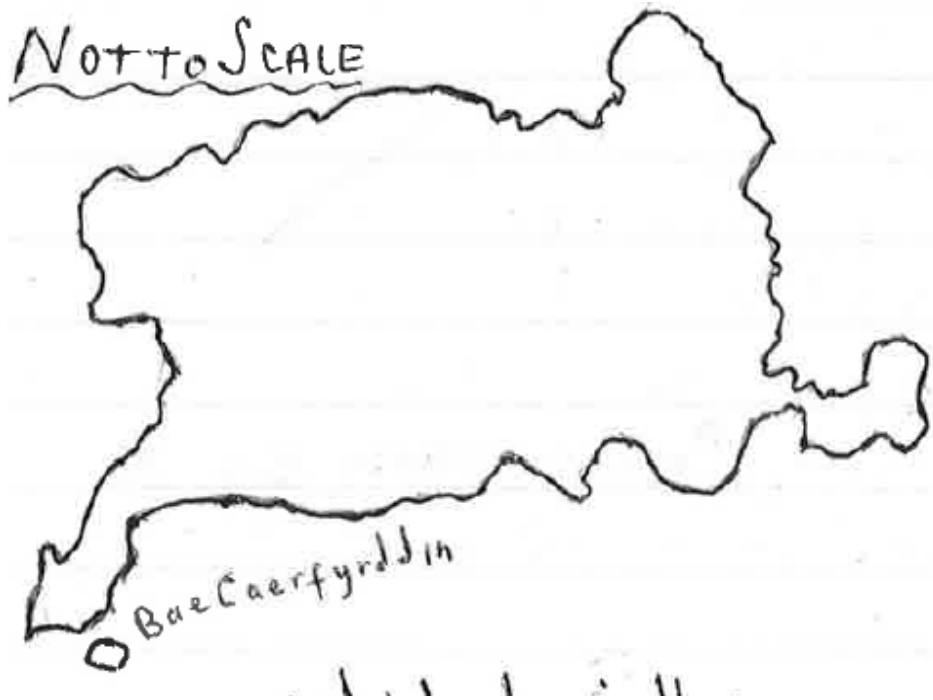

Dynodiad: Mae'r etholaeth yn cynnwys y rhan fwyaf o sir Benfro, ac eithrio'r gornel ogledd-ddwyrain (o amgylch Bryniau Preseli) a'r gornel de-ddwyrain (o gwmpas Dinbych-y-pysgod). Felly gan fod hyn y rhan fwyaf o'r sir (ac nid oes ardal ddaearyddol gyffredinol ar goll) yna mae gan yr etholaeth enw'r sir- Penfro.

Eglurhad: Mae gan Benfro ormod i ffurfio etholaeth. Felly, mae'n rhaid peidio â chynnwys peth o'r sir. Y cwestiwn yw pa ran, neu pa rannau? Mae hyn ar gyfer y sir a'i hetholaethau cyfagos i wneud y gorau i bawb. Yma mae'r gogledd-ddwyrain yn mynd gydag etholaeth 10. Mae'r de-ddwyrain yn mynd gydag etholaeth 12. Mae hyn yn gwneud etholaethau hyfyw da i bawb. Felly, mae'r tair etholaeth yn gwneud etholaethau ymarferol cydlynol. Mae hyn yn ffurfio etholaethau ar gyfer Amgen A.

12. Bae Caerfyrddin 71,261

Compilation
 Laugharne Township 2161 Llansteffan 1656 St Ishmael 2318
 Llangyndeyn 2905 Pontyberem 2154 Llannon 4079 Penygres 2347
 Sarn 3353 Ammanford 1984 Pontamman 2092 Betws 1825
 Glanamman 1802 Gansant 1558 Llanfihangel Aberbythych 1503
 Gorslas 3906 Llanddaryg 1678 Llanegwad 2040 Abergwili 1912
 Llanquinnor 2077 Caerfyrddin Township - South 2746 West 3601
 North 3691; Cynwyl Elfed 2468 Trelech 1754 St Clears 2500
 Llanboidy 1705 Whitland 1830 Amroth 992 Saundersfoot 1904
 Penally 1398 Tenby - South 1664 North 1658

Dynodiad: Mae gan Sir Caerfyrddin ormod i wneud etholaeth. Hyd yn oed gyda dau mae ganddo rai ar ôl. Tref Caerfyrddin yw'r pwynt canol felly mae'r fan hon a'r ardal gyfagos wedi'u cynnwys. Mae'n cynnwys Ardal y Bae. Fel rhan o Benfro mae'r Bae wedi'i gynnwys hefyd. Yna, mae'r enw yn cynnwys y Bae yn ei enw. Dyna enw'r Bae mae'n ei gynnwys, yn ffurfio'r enw sydd hefyd yn enw ar y dref ganolog, felly mae ei henw yn nheitl yr etholaeth.

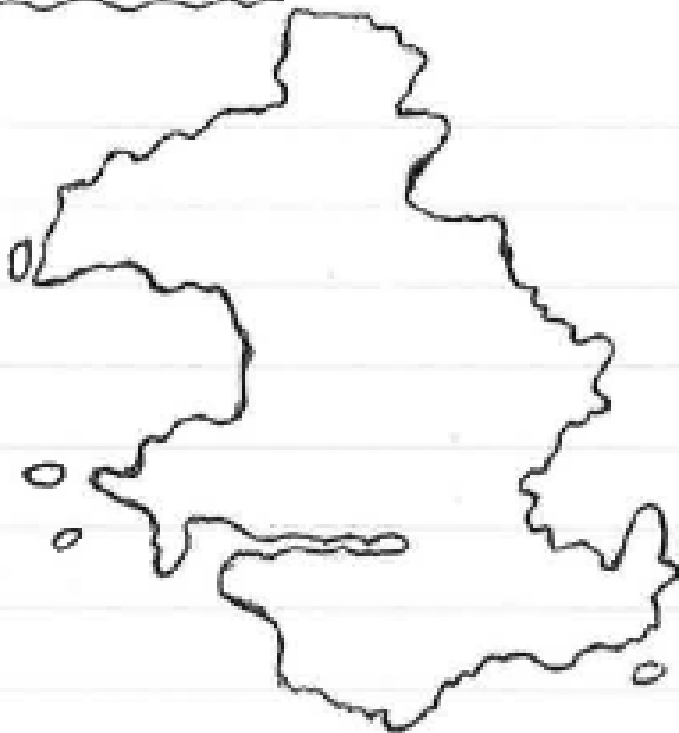
Eglurhad: mae gan Sir Gaerfyrddin boblogaeth fawr ac felly mae etholwyr yn stopio, yn hanesyddol ac yn draddodiadol mae wedi bod â dwy etholaeth, pob un yn seiliedig ar dref – Llanelli a Chaerfyrddin. Mae'r gweddill yn mynd at eraill. Gan ddibynnu ar hyn beth sydd gan yr etholaethau Caerfyrddin, rhoddir y nifer sydd ei angen i ffurfio etholaeth sy'n cynnwys Llanelli a'i ardal gysylltiol i wneud etholaeth o ddwy ochr dyffryn Llŵchwr. Yna gweddill y saith rhan gan gynnwys Tref Caerfyrddin a holl ardaloedd cyfagos y dref honno. Mae hyn wedyn yn rhoi'r etholaeth yma fel y dangosir dros y dudalen. Dyma'r rhannau ymylol o'r sir sy'n mynd i eraill yn rhannau'r gogledd a'r gorllewin. Efallai ei bod yn ymddangos yn rhyfedd bod rhai o'r sir yn olaf, tra bod rhannau o fannau eraill yn cael eu hychwanegu. Mae hyn i fod yn ddefnyddiol ac i gynorthwyo eraill. Rhaid ystyried tri pheth bob amser- ystod etholaeth, nifer etholaeth, ac ystyried siroedd eraill. Felly, i wneud etholaethau hyfyw da i bawb. Trwy ffurfio'r etholaeth fel y cyfryw mae'n gwneud hyn. Mae'r etholaeth hon yn bennaf yn sir Caerfyrddin ac eithrio rhan fechan iawn. Cynhwysir tref Caerfyrddin a'r ardal gyfagos i gyd. Felly, ar gyfer etholaethau hyfyw da gellir eu ffurfio, y gorau ar gyfer lleoliad cyfan.

Amgen B

Penfro 75346

Compilation St David's 1521 Llanrhin 1232 Solva 1274 Letterston 1873
Scheddau 1158 Goodwick 1509 Fishguard - North West 1208 North East
1495; Camrose 2190 Rudbaxton 945 Wiston 1581 Martletwy 1603
Hwlfordd - Prenderglast 1628 Castle 1674 Garth 1660 Portfield 1765
Priory 1907; Johnston 2044 Merlin's Bridge 1619 Llangwm 1814
Burton 1503 Neyland - East 1793 West 1590; Milford - East 1571
North 2047 Central 1578 West 1523 Hakin 1774 Hubberston 2004;
The Havens 1196 St Ishmael's 1125 Hundleton 1416 Pembroke Dock -
Pennar 2442 Market 1357 Central 1091 Llanin 1915; Pembroke -
St Mary North 1675 St Mary South 1063 Monkton 1022 St Michael 2082;
Lamphey 1429 Manorbier 1655 Carew 1179 ~~Penfro~~
~~Penfro~~ Penally 1398 Tenby - South 1664 North 1658;
Saundersfoot 1904 Amroth 992

NOT TO SCALE

Dynodiad: Mae'r etholaeth yn cynnwys cymaint o'r sir â phosib o ystyried yr ystod etholaethol ac etholaethau cyfagos. Ni chynhwysir y gogledd-ddwyrain a rhan fechan o ganol y dwyrain. Gan ei fod yn cynnwys y rhan fwyaf o'r sir nid oes angen cymhwysu na chyfyngu arno a gellir ei alw'n Penfro.

Eglurhad: mae gan y sir ormod o etholwyr i ffurfio etholaeth, a dim digon i ddau. Felly, ni ellir cynnwys rhai o'r sir mewn un etholaeth. Rhaid i rai fynd i eraill. Bydd hyn ar ochr ddwyreiniol y sir. Mae llawer o'r gogledd-ddwyrain yn edrych tuag at y Teifi, yn arbennig Aberteifi. Mae'r rhan

fwyaf o bobl yma yn cael y Tivy-side Advertiser. Mae hyn yn cyferbynnu â'r gogledd-orllewin sy'n edrych i Hwlfordd a gweddill Penfro. Yn wir roedd Llandudoch yn rhan o Geredigion ar un adeg. Felly, y rhan ogledd-ddwyrain hon yw'r dewis gorau i beidio

bod yn rhan o'r etholaeth. Hefyd, mae rhan fach o ganol y dwyrain hefyd yn gorfod mynd. Gellir cynnwys pob rhan arall o Benfro yn yr etholaeth hon, gweler uchod.

12. Caerfyrddin 70,437

Compilation Laugharne Township
 2161 Llansteffan 1656 St Ishmael
 2318 Llanqyndeyn 2905 Pontyberem
 2154 Llanon 4079 Penygroes 2347
 Saron 3353 Ammanford 1984
 Pontamman 2092 Betws 1825

Glanamman 1802 Garrant 1558 Llanfihangel Aberbythych 1503
 Gorslas 3906 Llanddarog 1678 Llanegwad 2040 Abergwilli 1912
 Llangunmor 2077 Caerfyrddin Towns - South 2746 West 3601 North 3691
 Cynwyl Elfed 2468 Trelech 1754 St Cears 2500 Llanboidy 1705
 Whitland 1830 Lampeter Velgry 1284 [REDACTED] Narbeth 1704
 Narbeth Rural 1293 Kilgetty/Begetty 1830 East Williamston 1965

Dynodiad: Gall sir Caerfyrddin gymryd dwy etholaeth, gyda rhai ar ôl. Y ddwy dref fwyaf yw Llanelli a Chaerfyrddin. Maen nhw'n wahanol iawn. Mae Llanelli yn ardal ddiwydiannol a Chaerfyrddin yn ardal amaethyddol. Felly mae'r ddwy etholaeth yma wedi'u seilio ar dref Caerfyrddin, sydd yn ganolog i'r etholaeth, ac sydd yn cynnwys y rhan fwyaf o Sir Caerfyrddin. Yna enw'r etholaeth yw Caerfyrddin.

Eglurhad: mae'n dref sirol ac yn un o brif ganolfannau'r sir, mae etholaeth sy'n seiliedig ar Gaerfyrddin ei hun yn naturiol. Mae angen cynnwys yr holl ardaloedd cyfagos. Maent yn yr etholaeth hon; Tref Caerfyrddin yn y canol. Mae'r etholaeth yn eistedd yn gyfforddus o fewn yr ystod. Mae etholaethau cyfagos mewn golwg. Mae'n cynnwys holl ardal Rhydaman- Dyffryn Aman sydd wedi'i ddatblygu.

Dewisiadau amgen A a B

mae'r ddau ddewis amgen yn dda ac yn ymarferol. Mae'r ddau yn bodloni'r meini prawf. Mae'r ddau yn gwasanaethu ac yn cynrychioli'r ardal yn dda. Mae gan bob un gysylltedd da. Beth yw'r gwahaniaethau hanfodol o Sanclêr; yr A40/A478 i Narbeth? Neu'r A477 i Gilgeti ac i Ddinbych-y-pysgod (A478)? Gyda Dinbych-y-pysgod ceir ffordd yr arfordir hefyd. Mae'r ddau'n cynnwys "Dyffryn Aman" gyfan, sydd wedi ei leoli ar Rydaman. Mae gennym amgen A mae'n caniatáu/rhoi enw sy'n cynnwys gorchuddio'r rhan o sir Benfro ynddo. Er nad yw B yn gwneud hynny. Er y gallech gynnwys Narbeth yn nheitl yr etholaeth mae yna lawer o drefi eraill sy'n haeddu hynny'n fwy e.e. Rhydaman, Sanclêr felly i'w henwi ar ôl y dref sydd wrth galon a chanol yr etholaeth mae'n seiliedig arno.

13. Llwchwr 69,941

Compilation	Pembrey 3417	Kidwelly 2818	Trimsaran 1887
Burry Port	3278	Mengoes 3352	Llanelli - G Llanymor 4312
Ellis 2357	Tyisha 2390	Llidi 3825	Bigyn 4544
Llwynhendy 3010	Bynea 3282	Dafen 2456	Felinfoel 1334
Glyn 1661	Swiss Valley 2097	Llangennech 3954	Hendy 2697
Tycroes 1862	Penyrheol 4621	Gorseinon 3340	Kingsbridge 3506
Upper Loughor 2146	Lower Loughor 1795		

Dynodiad: Afon Llwchwr yw prif nodwedd ffisegol yr ardal. Llanelli yw'r brif dref. Mae'r afon yn gwasanaethu'r ddwy ochr, felly mae'n cael ei rhannu gan y ddwy. Mae'n dod â nhw at ei gilydd. Mae'r enw yn cyfeirio at yr etholaeth gyfan. Fel na wna Llanelli. Byddai'r enw sy'n cwmpasu'r rhan fwyaf, llawer mwy o'r etholaeth yn ymddangos yn briodol nag un a wrthododd lai. Yno am enw'r afon ymddengys yn fwy addas. Rhoddir yr enw Llwchwr i'r etholaeth.

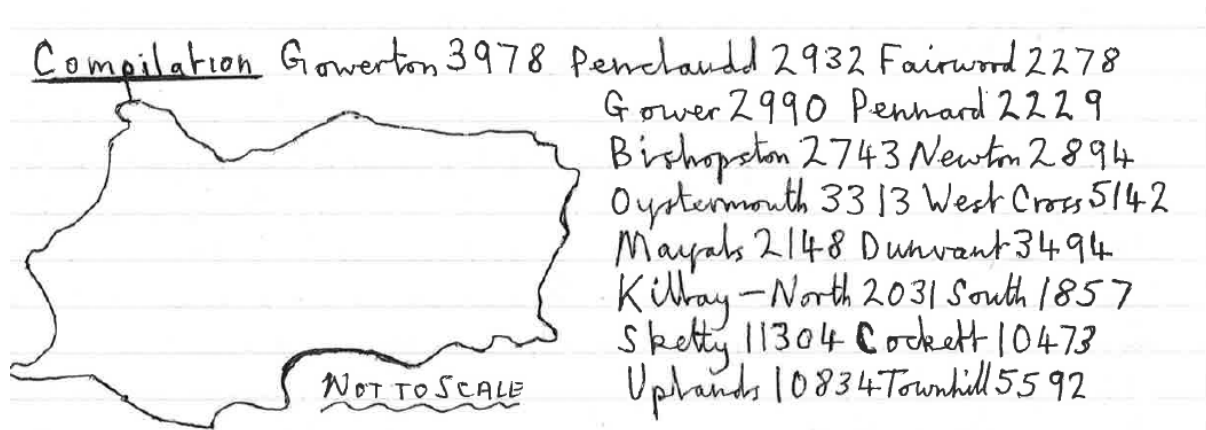
Eglurhad: Mae ardal Llanelli yn Sir Caerfyrddin yn wahanol iawn i weddill y sir, ac eithrio ardal Rhydaman/ Dyffryn Aman. Maent yn rhannu cyffredinrwydd. Er eu bod yn ardaloedd ar wahân. Mae Ardal Llanelli yn ddiwydiannol iawn, ac wedi'i hadeiladu'n helaeth. Dyma'r dref fwyaf poblog o bell ffordd. Mae ei diwylliant yn hollol wahanol. Mae'n fwy o ran o dde Cymru gyda'i hanes, ei diwylliant ac yn y blaen. Yn ddaeryddol gallai fod yn rhan o dde Cymru. Yn ogystal â'r afon, mae pob ochr yn cyd-fynd â'i gilydd. Mae'r bobl yn rhannu llawer yn gyffredin. Mae Llanelli yn llawer agosach i Gasllwchwr a Gorseinon nag i Rydaman ac yn llawer mwy felly nag i Dref Caerfyrddin. Mae Casllwchwr a Gorseinon ac ati yn agosach o lawer i Lanelli nag at Abertawe. Felly, nhw yw'r agosaf at ei gilydd nag unrhyw le arall. O'r holl bosibiliadau, y rhain sy'n mynd gyda'i gilydd orau. Maent yn rhannu cymaint ac yn ffurfio un. Felly yr etholaeth, etholaeth Llwchwr.

Canolbarth Cymru Mae'r chwech etholaeth uchod ar gyfer Canolbarth Cymru. Fel y dywedir uchod cynhwysir Meirionydd yma, lle mae wedi ei gosod am y rhan fwyaf o hanes. Mae'n rhannu Powys rhwng dwy etholaeth, un wedi ei ategu gan Feirionydd

y llall wedi ei ategu gan Ddinefwr. Mae Ceredigion yn cael ei hategu gan Ddyffryn Teifi ar ei hyd ffin i'r de a'r gorllewin. Cynhwysir y rhan fwyaf o Benfro mewn un etholaeth gyda rhai o'r rhannau dwyreiniol mewn etholaethau eraill. Wrth rannu rhannau â Chaerfyrddin mae dau opsiwn- Dewis Amgen A ac Amgen B- gan ddibynnu a yw yn ne neu rannau canol o Sir Benfro gyda Sir Caerfyrddin. Mae ardaloedd Llanelli a Casllwchwr gyda'i gilydd mewn un etholaeth- eu cymdogion agosaf. Gallai ardal Llanelli fod yn ne Cymru gan ei fod mor debyg iddo, ac mor wahanol i weddill Sir Gaerfyrddin. Yn hanesyddol mae'n rhan o Sir Gaerfyrddin, mae'r rhan fwyaf o'r etholaethau yng Nghaerfyrddin ac felly maent wedi eu gosod yma. Gellir osgoi gosod rhannau diwydiannol, trefol de Cymru â'r Canolbarth amaethyddol gwledig. Mae pob etholaeth yma yn ddi-dor ac wedi'u cysylltu'n dda. Nid oes rhannau ar wahân. Mae gosod rhannau o'r gogledd-ddwyrain gyda chanolbarth Cymru (gwahanol iawn yn wir), dim byd yn gyffredin a dim cysylltedd. Mae'n rhaid mynd allan o'r wlad i gyrraedd y rhan arall. Gellir osgoi etholaethau gyda rhannau ar wahân a dylid eu hosgoi. I ffurfio etholaethau dealladwy cydlynol.

De Cymru (19 etholaeth)

14. Abertawe- Y Mwmbwls 76,232

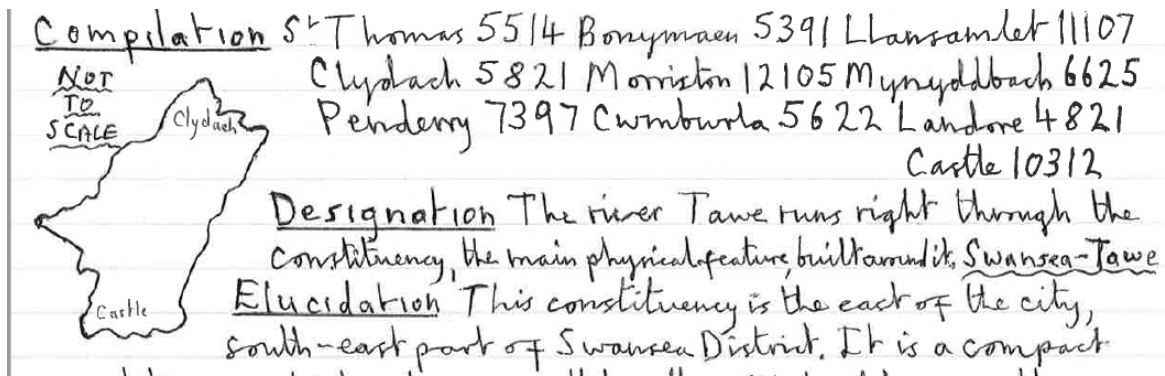

Dynodiad: mae gan ran de-orllewinol ardal Abertawe ddwy ardal naturiol nodedig, sef Penrhyn Gŵyr a Mwmbwls. Mae'r Mwmbwls yn rhan o'r ddinas go iawn, ond eto rhwng yr ardal drefol adeiledig a chefn gwlad gwledig. Felly, mae'r enw sy'n adlewyrchu'r etholaeth yn fwy cywir, felly'r enw Abertawe-Y Mwmbwls.

Eglurhad: Mae ardal Dinas Abertawe yn rhy fawr ar gyfer etholaeth. Felly i gael dwy etholaeth ar gyfer hyn, mae'n rhaid wedyn ychwanegu at hynny o weddill Ardal Abertawe. Mae hyn yn cymryd yn ne-orllewin ardal Abertawe- fel yr uchod.

15. Abertawe-Tawe 74,715

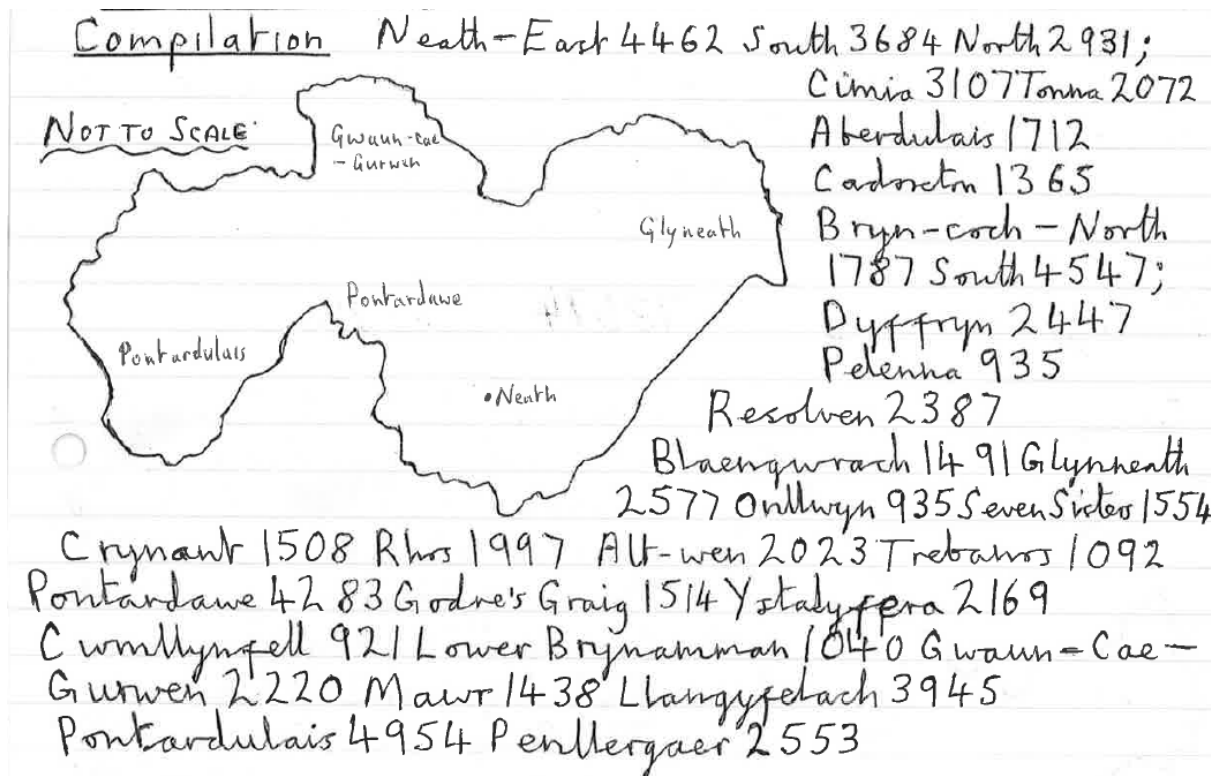

Dynodiad: Mae afon Tawe yn troi drwy'r etholaeth, y prif nodwedd ffisegol, wedi'i hadeiladu o'i chwmpas. Abertawe- Tawe.

Eglurhad: Yr etholaeth hon yw dwyrain y ddinas, rhan dde-ddwyreiniol ardal Abertawe. Mae'n etholaeth gryno sy'n gweddu'n dda iawn i'w gilydd. Mae'n adeiladu ar yr etholaeth bresennol. Mae'n etholaeth bresennol gyda dwy ward ychwanegol, un yn y gogledd (Clydach) ac un yn y de-orllewin (Castell) wedi'u hychwanegu. Gan ffurfio etholaeth ymarferol dda sy'n gyfarwydd i bawb.

16. Nedd Abertawe- Uchaf

Nedd Pontardawe 69,920

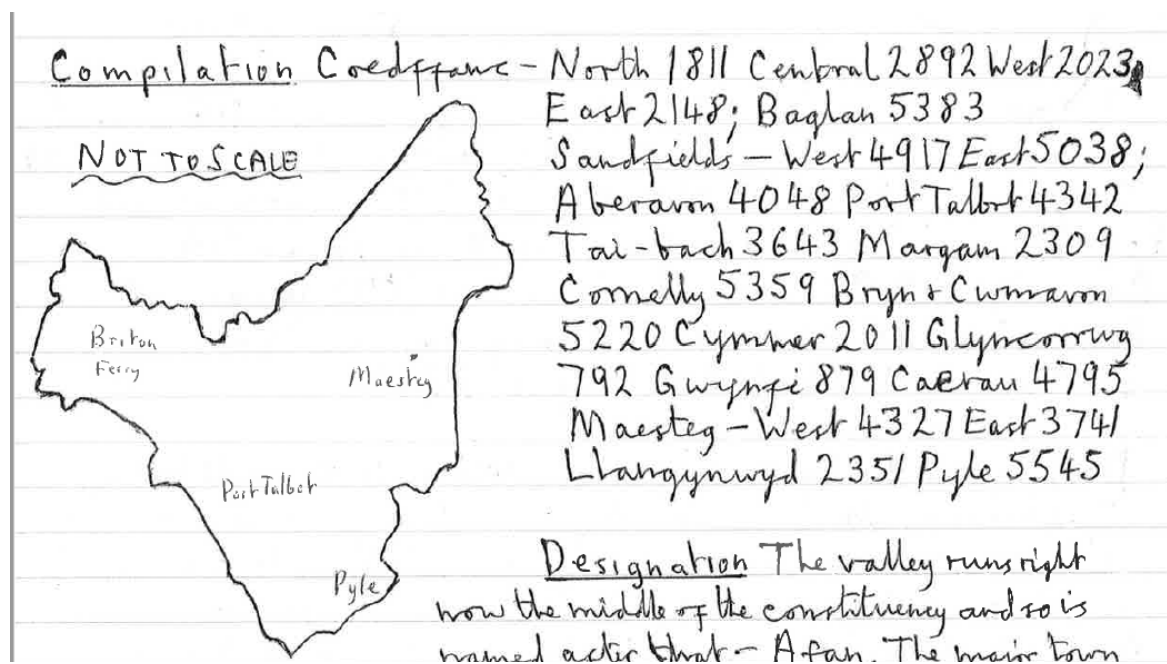

Dynodiad: yn nwyrain yr etholaeth mae Cwm Nedd. O Ddosbarth Abertawe y mae gorllewin yr etholaeth, yn y bôn yr ochr arall i'r dyffryn a'r 'ucheldiroedd'- Abertawe

Uchaf yn awr. Y rhan fwyaf o'r hyn a fu gynt yn ardal Dyffryn Lliw. Gall yr enw fod yn Nedd Abertawe- Uchaf, Nedd Pontarddulais (tref fwyaf yno) neu efallai Nedd Lliw (y rhan fwyaf o'r hen ardal). Nid yw'r un olaf yn rhy dda oherwydd yr afon.

Eglurhad: Naill ai mae Castell-nedd Port Talbot yn gwneud un etholaeth, ac mae'r rheini sydd y tu allan i'r ystod etholaeth yn mynd i rywle arall (Ble?). Neu mae'n gwneud dwy etholaeth, gyda phob un yn cael ei ategu. Gan fod y ddwy dref, Castell-nedd a Phort Talbot yn fawr ac yn bwysig ac mae yna ddau gwm, yna seilio dwy etholaeth ar y rhain sy'n ymddangos orau. Mae'r ddau wedi cael eu hetholaethau eu hunain ers amser maith. Felly mae'n rhaid i'r etholaeth bresennol ehangu, yn amlwg nid i'r gorllewin i Bort Talbot. Felly, y gogledd. Mae hyn yn mynd i ardal hollol wahanol- mae'r etholaeth yno yn wledig. Felly, i'r gorllewin i ardal Abertawe sydd ar ôl. Pa ran o dde Abertawe i'r ddinas sy'n briodol. Nid yw Sgiwen ac ati yn hoffi mynd i mewn i Abertawe. Yn yr un modd, nid yw Dinas Abertawe (adeiledig) eisiau mynd i mewn i Gastell-nedd. Hefyd, mae Dinas Abertawe yn briodol yn gwneud dwy etholaeth dda- gweler uchod (15 a 14). Felly ceir y gogledd. Mae'r hen ardal yno- Lliw- mewn gwirionedd wedi ei rhannu rhwng y ddwy ardal bresennol. Felly, mae fel rhoi dwy ran hen ardal Lliw yn ôl at ei gilydd. Felly, gwnaed hyn i ffurfio'r etholaeth hon, gan fodloni'r ystod, meini prawf, ac ati.

17. Afan Maesteg 73,574

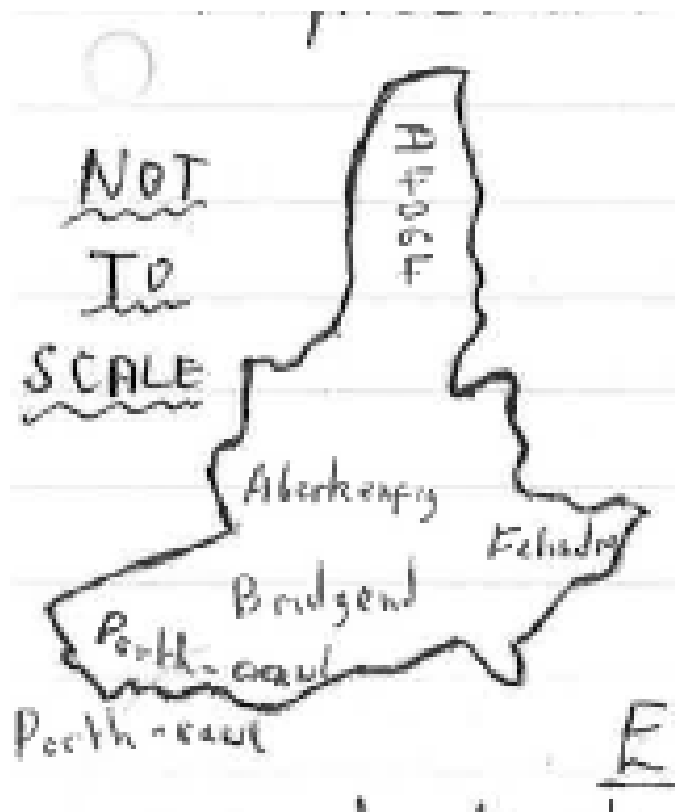
Dynodiad: Mae'r dyffryn yn rhedeg i lawr canol yr etholaeth ac felly'n cael ei henwi ar ei ôl- Afan. Y dref fawr y tu allan i hyn a'i hychwanegu yw Maesteg. Felly, mae'r enw'n cynnwys y ddau yma- Afan Maesteg.

Eglurhad: I gael dwy etholaeth ar gyfer ardal Castell-nedd Port Talbot- gweler uchod 16. Tudalen 29 yn lle un. Felly, mae pob un yn seiliedig ar yr hen ddwy fwrdeistref. Yr etholaethau presennol yw. Mae angen ategu'r ddau. Dim ond tua'r dwyrain y gall yr etholaeth hon fynd tua'r dwyrain i'w hategu. Mae Maesteg yn agosach at Bort Talbot nag at Ben-y-bont ar Ogwr. Mae ganddi drafnidiaeth gyhoeddus ardderchog o

Faesteg i lawr y cwm i Bort Talbot. Ychwanegir pedair ward yma. Ymestynnir rhan Margam o'r etholaeth gan ddwy ward. Mae hyn yn gwneud etholaeth gryno dda, sydd hefyd yn ystyried etholaethau eraill e.e. - Porthcawl.

18. Pen-y-bont 70,245

Compilation Rest Bay 1990 Porth-cawl-West Central 2967
 East Central 2580 Nottage 2741 Newton 3035 Bryntirion Iasleiton &
 Merthyr Mawr 6574 Llangewydd & Brynhyfryd 1878 Cefn Glas
 1360 Newcastle 4287 Oldcastle 3783 Morfa 3210 Pendre 1654
 Brackie 8276 Coychurch Lower 1160 Felindre 2087 Hendre 3175
 Coity 3006 Aberkenfig 1868 Bettws 1595 Llanacinos 887
 Pontycymer 1773 Blaengarw 1333 Litchard 2080 Bryncoch
 1757 Ymysawdre 2748 ~~Aberkenfig 1868~~ Cefn Cribwr 1180
 Brynecethin 1261

Dynodiad: prif dref yr etholaeth yw Pen-y-bont ar Ogwr. Mae rhan fwyaf o ffyrdd yr etholaeth yn arwain at Ben-y-bont ar Ogwr. Pen-y-bont ar Ogwr yw canol yr etholaeth. Mae hefyd yn enw'r ardal (awdurdod lleol). Pen-y-bont, felly.

Eglurhad: Mae gan dref Pen-y-bont ar Ogwr ardal awdurdod lleol sydd wedi ei henwi ar ei hôl. Mae'n dref o bwys- ac felly'n ganolfan i etholaeth. Mae hefyd yn etholaeth ar hyn o bryd. Mae'r etholaeth hon yn cynnwys Porth-cawl. Porth-cawl yn edrych i Ben-y-bont. Nid yw'n edrych i Bort Talbot. Mae Port Talbot lawer pellach i ffwrdd o Borth-cawl nag yw Pen-y-bont ar Ogwr. Mae Porth-cawl yn ardal awdurdod lleol Pen-y-bont ar Ogwr.

Pob pwynt i Borth-cawl fod gyda Phen-y-bont ar Ogwr a bod yn ei hetholaeth- mae cysylltiadau a chysylltedd yn dda. Pobl mewn "harmoni". Dyma'r etholaeth orau o bell ffordd neu ym Mhorth-cawl. Mae gan Pontycymer a'i dyffryn ffordd dda i Ben-y-bont ar Ogwr, drwy Abergarw (A4064 / A4061).

19. Tonyrefail (Y) Rhws 69,739

Compilation Nant-y-Moel 1745 Ogmore Vale 2357 Blackmill 1839
 Penprysg 2474 Gillfach Goch 2437 Tonyrefail - West 4896 East 4433
 Bryna 3616 Llanharan 2819 Llanharry 3221 Pont-y-Clun 6061 Talbot
 Green 1965 Llantrisant Town 3187 Peterston-super-Ely 1855 Cowbridge
 5240 Llandon/Ewenny 2362 St Brides Major 2732 Llanekwit Major 7939

32 of 46 (32)

St Athan 2765 Rhosse 5796

Dynodiad: mae o fewn yr etholaeth hon yn llawer o drefi. Y mwyaf yw Tonyrefail, sy'n weddol ganolog. Hefyd, gellid ychwanegu tref ar wahân i Donyrefail. Mae sawl posibilrwydd ymhlith pa rai mae Penprysg, Rhws, Llanilltud Fawr, Pont-y-clun, Llandŵ. Gellid ychwanegu unrhyw un o'r rhain at Tonyrefail, neu gallai fod yn syml Tonyrefail.

Eglurhad: Mae hon yn ardal eithaf gwledig gyda llawer o drefi. Mewn ffordd mae'n dod rhwng dwy ardal adeiledig iawn. Mae'n 2 dref yn rhoi cyffredinrwydd i'r holl etholaeth yma. Ardal wledig oedd hi ar un adeg, yn nyddiau'r RDC (Cyngor Dosbarth Gwledig), a oedd yn cwmpasu dwy ochr yr M4 sy'n pontio'r etholaeth gorllewin-dwyrain. Mae ganddynt yr un 'teimlad'.

20. Barri Penarth 70,740

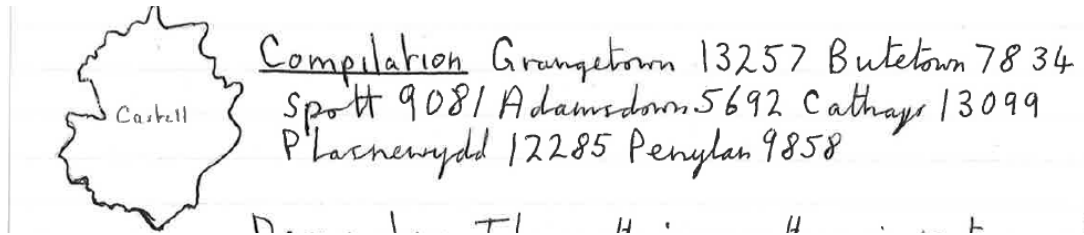
Compilation Llandough 1578 Cornerswell
 4069 St Augustine's 5318 Stanwell 3365
 Plymouth 4584 Sully 3696 Dinas Powys
 6388 Cadoc 7244 Castleland 3442
 Baruc 6080 I Ulydd 6247 Dyffan 4170
 Buttrills 4447 Coast 3370 Gibbstown 3827
 Wemrose 2915

Dynodiad: Y ddwy dref a'r ganolfan fwyaf yw Barri a Phenarth. Mae'r etholaeth yn seiliedig arnynt sy'n rhoi iddo ei henw.

Eglurhad: Bro o ddau hanner yw Bro Morgannwg. Mae hanner yn wledig- a dyma'r etholaeth wledig uchod- gweler 19. Mae hanner yn drefol, gan ffurfio'r etholaeth

drefol hon. Yng nghefn y Fro, nid yng Nghaerdydd y mae Penarth. Dydyn nhw ddim yn dymuno bod yn nac o dan Gyngor Dinas Caerdydd. Mae eu gofynion, ac ati yn cael eu bodloni gan y Fro. Mae eu llais yn y Fro. Felly, mae'n briodol mewn etholaeth yn y Fro. Efallai y bydd rhai yn gweithio yng Nghaerdydd; mae'n bosib y bydd rhai yn siopa o dro i dro yng Nghaerdydd. Ond maen nhw'n byw yn y Fro. Felly, eu cynrychiolaeth.

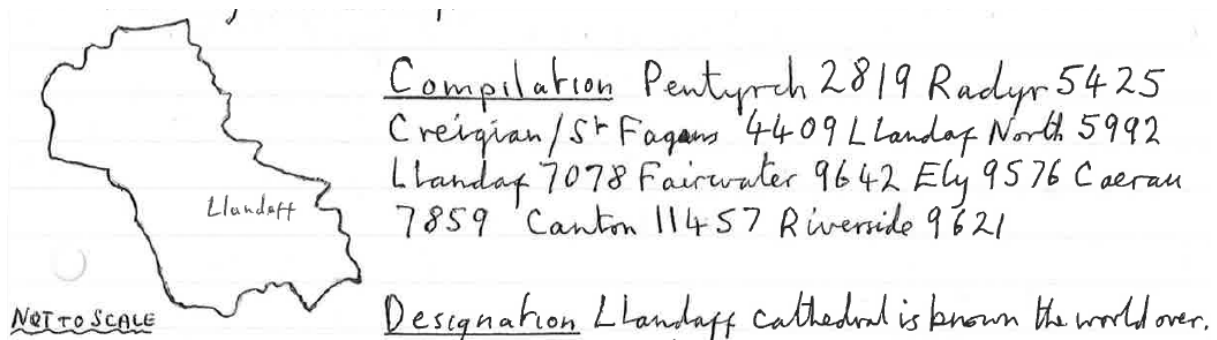
21. Caerdydd- Y Castell 71106

Dynodiad: Mae'r castell yn un o brif nodweddion yr etholaeth ac mae'n eithaf canolog. Mae'n adnabyddus ym mhob man.

Eglurhad: Er bod Grangetown a Butetown ar naill ochr yr afon, maen nhw wedi tyfu llawer gyda'i gilydd ac yn rhannu hanes cyffredin (hen bontydd da). Hefyd gyda Splott ac Adamsdown sy'n ymestyn i Ben-y-lan. Mae'r rhain ar un ochr o'r canol. Gyda Plasnewydd a Cathays i'r gogledd. Maent i gyd yn rhan o'r canol, yn amgylchynu ac yn edrych at y castell.

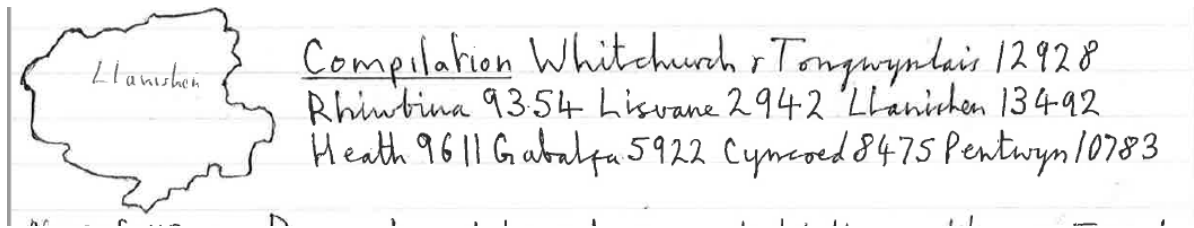
22. Caerdydd- Llandaf 73,878

Dynodiad: Mae Eglwys Gadeiriol Llandaf yn adnabyddus dros y byd. Mae llawer o bobl yn dod i Gaerdydd o'i herwydd, llawer o bobl o Gaerdydd yn mynd yno. Fel y castell mae'n un o dirnodau Caerdydd- mae pob un yn ei adnabod.

Eglurhad: Dyma ran ogledd-orllewinol y ddinas. Mae'n cynnwys y Llandaf naill ochr i'r afon, a gysylltir gan ddwy bont. Sy'n gwneud hyd yn oed mwy o gysylltiad â Llandaf na rhai manau ar yr un ochr i'r afon. Er enghraifft, Yr Eglwys Newydd sydd wedi ei chysylltu gan un ffordd yn unig. Mae'r ddwy Landaf hefyd yn agosach at ei gilydd. Mae'r etholaeth bresennol yma yn disgyn islaw'r ystod etholaethol ac angen ei ategu. Mae Ystum Taf yn gwneud hyn gan ddod â hi o fewn yr ystod etholaethau. Heb unrhyw wardiau amddifad. Mae'r etholaeth gyfan o Gaerdydd, ac oddi yno, yn etholaeth yng Nghaerdydd (gall ganolbwyntio ar Gaerdydd a dim lle arall).

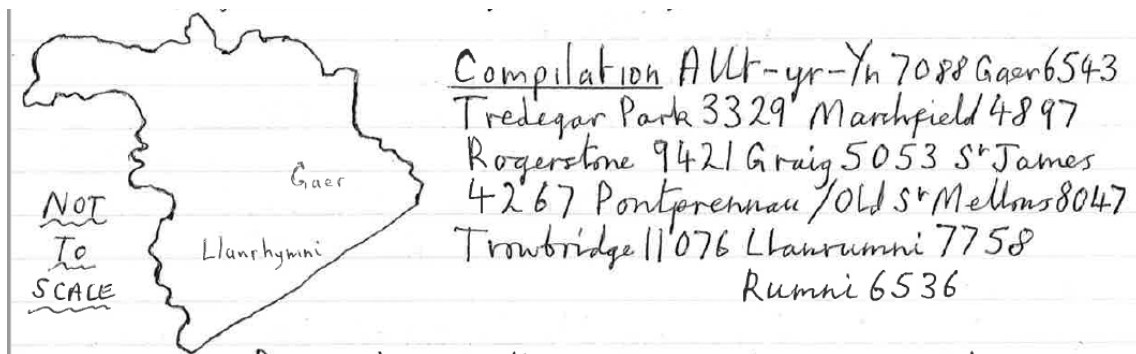
23. Caerdydd- Llanisien 73,507

Dynodiad: mae Llanisien yn ganolog i'r etholaeth. Dyma ward fwyaf yr etholaeth hefyd. Mae Llanisien yn adnabyddus i unrhyw un sy'n talu trethi. Mae'n adnabyddus i bawb o Gaerdydd. Felly, enw etholaeth.

Eglurhad: Dyma ran ogledd-ganolog Caerdydd. I'r gogledd o'r rhan ganolog. Fe ddatblygodd o gwmpas Parc y Rhath a Chronfa Llanisien. Mae'n ffurfio etholaeth integredig a fydd yn gwasanaethu'r bobl yn dda.

24. Casnewydd- Gaer Caerdydd- Llanrhymini 74,015

Dynodiad: O ran Casnewydd mae'r Gaer yn adnabyddus ac yn nodwedd. O ran Caerdydd mae Llanrhymini yn ganolog i'r rhan honno a'r afon trwyddi.

Eglurhad: Mae angen ychwanegu at y ddwy ddinas. Gyda'i gilydd, mae gan y ddau gyda'i gilydd, etholwyr ar gyfer pum etholaeth. Felly, nid oes angen ward y tu allan i'r dinasoedd. Does dim wardiau amddifad. Does dim rheswm i fynd i'r cymoedd. Does dim rheswm i roi dinas a dyffryn mewn un etholaeth. Maent yn ffurfio etholaethau dinas. Mae dinas yn mynd orau gyda dinas arall. Gan fod ganddyn nhw 'broblemau'r ddinas' a ffyrdd tebyg o fyw. Felly, bydd anghenion a gofynion yn debyg. Gellir eu cynrychioli'n well. Mae'n ei gwneud hi'n haws i'r cynrychiolwyr (ASau). Dyma'r dewis amgen mwyaf priodol ac addas. Mae Casnewydd yn cyfrannu mwy o etholwyr i'r etholaeth na Chaerdydd. Felly, daw'n gyntaf yn nheiti/ enw'r etholaeth.

25. Casnewydd- Y Maendy 76,159

NOT TO SCALE

Compilation Belton Malpas Shaptesbury
 St Julians Beechwood Alway Ringland Caerleon
 Langstone Llanwrn Liswerry Pillgwenlly
 Stow Hill Victoria

As Initial Proposals.

Dynodiad: Mae Maendy yn ganolog, yn ganolfan siopa, mae'r brif ffordd yn mynd trwyddo. Mae'n adnabyddus i bawb yng Nghasnewydd. Mae'n rhoi hunaniaeth i'r etholaeth.

Eglurhad: Mae'n cynnwys rhan ddwyreiniol y ddinas ar gyfer yr ystod etholaethol.

26. Wysg 72,681

NOT TO SCALE

Compilation Crumcorney Mardy Centre
 Llantrist Fawr Llanelly Hill Llanwenarth Uthra
 Abergavenny - Llanadown Croesaven Priory Grosfield
 Castle; Llanover Llantillo Croesenny Monmouth -
 Overmonnow Drybridge Dixton Osbaston Wyesham;
 Mitchel Troy Llanover Gwaite Fawr Llanbadar
 Ushk Raglan Trellech United St Arvans Devauden
 Llangybi Fawr Shirenewton Chepstow - ^{St Mary} St Kingomark
 - arkefield St Christopher Thornwell; Caerwent Portskeweth Caldicot -
 Dewston Castle Green Lane West End Severn; Rogiet The Elms Mill

As Initial Proposals

Dynodiad: Enwir ar ôl yr afon sy'n rhedeg drwy'r etholaeth ac y mae'r Fro yn cael ei henwi ar ei hôl sy'n cynnwys y rhan fwyaf o'r etholaeth. Yn y dwyrain eithaf mae hanner dyffryn yn yr etholaeth a gellid ychwanegu at y teitl. Byddai hyn yn rhoi enw etholaethol Wysg Gwy.

Eglurhad: Mae'r etholaeth yn dilyn, yn adlewyrchu'r awdurdod lleol. Dydy etholaeth Senedd Cymru ddim yn union yr un fath ac mae ganddi'r enw Mynwy. Mae hyn yn debyg iawn yn wir i Sir Fynwy a gall fod yn ddrylyd a charmarweiniol. Efallai y bydd rhai pobl yn ei gymysgu gyda'r Sir Fynwy wreiddiol. Mae'r enw uchod yn egluro hyn, yn ei gwneud yn glir. Mae hefyd yn fwy disgrifiadol o'r ardal etholaethol.

27. L(I)wyd 70591

Compilation Blaenarfon Abersychan Pontynewydd Snatchwood
 Treveith S^c Cadors Penygarn Pontypool Brynmawr
 Wainpelin Cwmynissey Panteg New Inn Croesgyceiliog -
 North South; Pontnewydd Upper Cwmbran Greenmeadow
 Fairwater Coed Eva S^c Diab Two Locks Llantaman
 Llanyraon - North South.
 As Initial Proposals

Dynodiad: Fe'i enwir ar ôl yr afon, fel y mae'r dyffryn. Fel y mae holl etholaethau'r cymoedd. Defnyddiwyd hen lygriad o Afon L(I)wyd ar gyfer yr ardal hon ac fe'i hadfywiwyd ar gyfer yr hen ardal, a ddefnyddir bellach ar gyfer etholaeth y fwrdeistref sirol a'r Senedd. Hefyd wrth ddefnyddio'r enw hwn ar gyfer yr etholaeth hon mae'n ei gwahaniaethu oddi wrth yr etholaeth Senedd (gwahanol).

Eglurhad: Mae gan y dyffryn hwn etholaeth o fewn yr ystod etholaethol. Dyma'r unig un i gael hyn. Felly, gall y dyffryn fod ar ei ben ei hun a ffurfio ei etholaeth ei hun.

28. Ebwy 73,367

Compilation Riscau 2463 Beaufort 2717
 Brynmawr 4028 Badmington 2452 Ebbw Vale -
 North 3268 South 2959; Nantyglo 3350 Blaina 3497
 Cwmtillery 3383 Abertillery 3074 Six Bells 1740
 Llanhilleth 3387 Cwm 3254 Crumlin 4332
 Newbridge 4892 Abercarn 4139 Crosskeys 2527
 Risca - West 3973 East 4611; Pontllanfraith 6343
 Ynysdd 2978

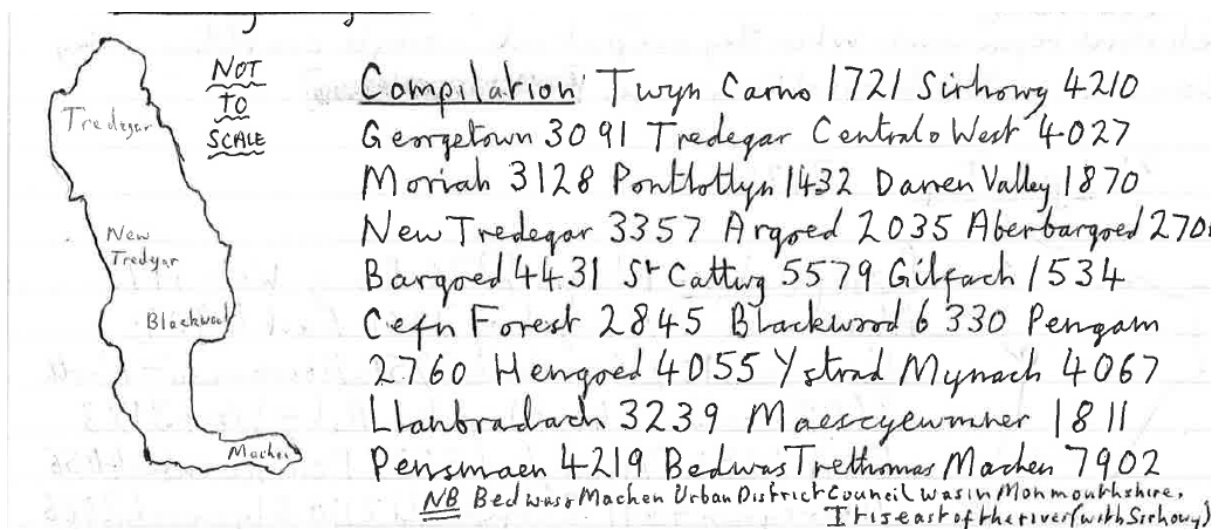
NOT TO SCALE

Dynodiad: Mae'r etholaeth yn enwau ar ôl yr afon a'i dyffryn.

Eglurhad: Nid oes gan y dyffryn hwn yr etholwyr i fodloni/ disgyn o fewn yr ystod etholaethol ac felly mae'n rhaid ei ategu. Ychwanegir ato o'r dyffryn drws nesaf gyda dwy ward, Ynys-ddu i mewn i Rhisga, Pont-llanfraith i Drecelyn.

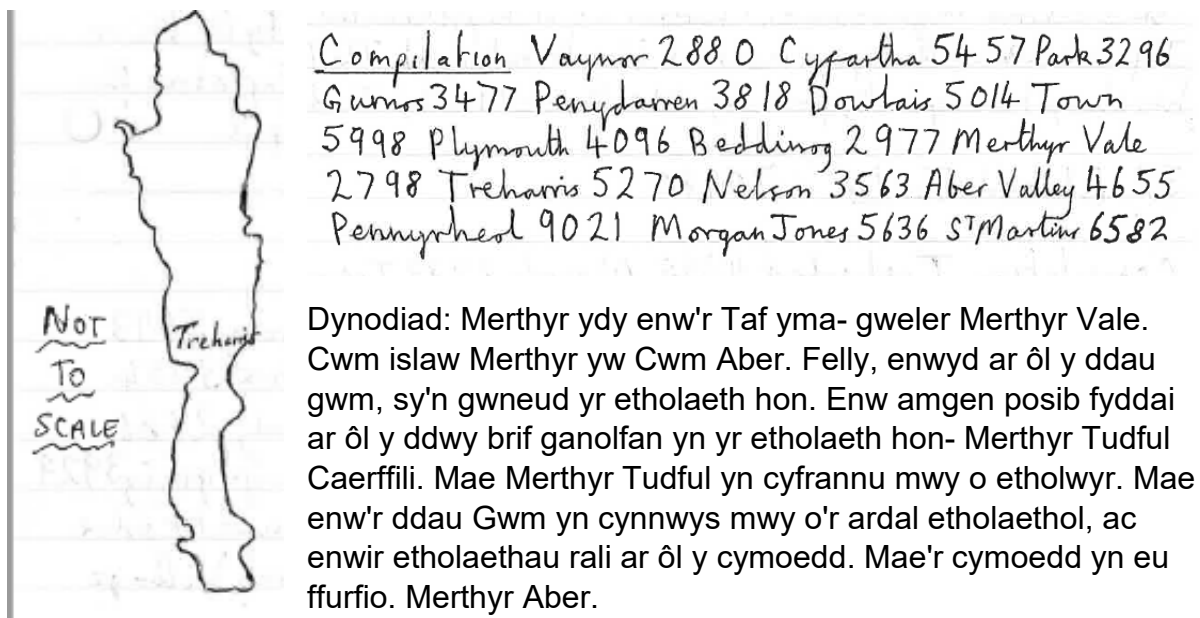
29. Sirhywi Rhymni 76,349

Dynodiad: Enwir yr etholaeth ar ôl y ddau gwm y mae'n eu cynnwys.

Eglurhad: Nid yw pob dyffryn yn bodloni'r ystod etholaethol. Gyda'i gilydd gall Canol Sirhywi a Chanolbarth Rhymni ddod at ei gilydd, o amgylch y Coed Duon, sef y ganolfan a'r lle siopa. Y ddau gwm a gysylltir â ffyrdd yma, yn arbennig A472. Mae gan bob dyffryn ei ffordd yn mynd i fyny ac i lawr y dyffryn: Sirhywi- A4048 Rhymni- A469.

30. Merthyr Aber 74,538

Eglurhad: Ni all pob dyffryn (cwm) fodloni'r gofyniad etholiadol. Pan fyddan nhw'n cael eu rhoi mewn un etholaeth, gallan nhw ddod o fewn yr ystod etholaethol.

31. Cynon Taf 71,245

Compilation Rhigos 1370 Pen-y-Waun 1973
 Aberdare - West/Lhwychaed 7404 East 4909;
 Hirwaun 3107 Cwmbach 3751 Aberaman - North
 3609 South 3541; Mountain Ash - West 3123
 East 2254; Ynysybwl 3433 Penrhwenber 4056
 Abercynon 4441 Cilfynydd 2110 Glyncoch 2006
 Pontypridd 2208 Trallong 2824 Rhydfeleu
 Central/Uan 3037 Treforest 2862 Hawthorn
 3189 Ton-Teg 3183 Taf Wells 2855

Designation The constituency is named after the two valleys that go to form this constituency CynonTaf.

Dynodiad: Enwir yr etholaeth ar ôl y ddau gwm sy'n mynd i ffurfio'r etholaeth hon. Cwm Cynon Taf.

Eglurhad: Mae gan y Cynon ei etholaeth ei hun hyd at nawr. Oherwydd gofyniad yr etholwyr. Felly, mae'n cael ei ategu gan y Taf isaf y mae'r Cynon yn rhedeg i mewn iddo (mae'n llednant ohoni). Mae'r Taf uwchben hyn wastad wedi bod ar wahân, gan ffurfio Merthyr- Merthyr Tudful.

32. Rhondda Trelai 70,480

Compilation Treherbert 4158 Maerdy 2283 Treorchy 5693
 Pentre 3902 Ystrad 4285 Ferndale 3114 Tylerstown 3054
 Llwyn-y-pla 1637 Cwm Clydach 1987 Tonypanydy 2686
 Trelaw 2895 Ynyschir 2380 Porth 4282 Pen-y-graig 3929
 3929 Cymmer 3977 Rhondda 3458 Graig 1885 Llanwit Fadre
 4825 Tyn-y-Nant 2454 Beddau 3172 Church Village
 4424.

Dynodiad: Mae'r Rhondda wedi bod â'i etholaeth ei hun erioed. Mae gan y cwm undod yn sicr. Mae'r meini praf etholiadol presennol yn golygu na all y cwm hwn ffurfio etholaeth am y tro bellach ac felly ychwanegir at gwm cyfagos sy'n ffurfio enw'r etholaeth o enw'r ddau gwm Rhondda Trelai.

Eglurhad: Ni all y Rhondda agos ffurfio ei hetholaeth ei hun mwyach oherwydd y gofynion etholiadol. Felly, mae

angen ychwanegu ato. Y ffordd orau o wneud hyn yw gyda chwm cyfagos Trelai. Lluniwyd yr etholaeth o'r ddau gwm yma sef Rhondda Trelai.

De Cymru De Cymru sydd â'r nifer fwyaf o etholaethau o bell ffordd. Gan mai dyma'r mwyaf poblog y gall gefnogi 19 etholaeth, mwy na gweddill Cymru. Yn ei gorllewin mae ganddi ddwy etholaeth yn y ddinas. Yn ei dwyrain mae ganddi bum etholaeth dinas. Mae chwe etholaeth yn y cymoedd, a dim ond un cwm sy'n dod o fewn yr ystod etholaethol. Mae'r lleill yn rhannu wardiau'r dyffryn. Mae holl etholaethau'r cymoedd o fewn y cymoedd. Nid oes unrhyw ran arall o'r rhanbarth yn rhoi unrhyw wardiau amddifad. Nid oes ward y cymoedd yn mynd i wneud i fyny niferoedd unrhyw ran arall o wardiau'r rhanbarth-dim cwm amddifad. Ceir dwy etholaeth cwm ardal Castell-nedd Port Talbot, ac mae angen ychwanegu pob un o'r naill ochr i bob cwm. Felly mae tair tref yn ychwanegol i Gastell-nedd a Phort Talbot o faint da. Mae'r rhain yn mynd i wneud dwy etholaeth yn un gyda Phen-y-bont yn ganolog iddynt. Yr un arall gyda Barri a Phenarth. Mae dwy etholaeth yn y Fro. Mae'r rhain hefyd yn wledig wledig/ drefol. Mae un yn nwyrain Bro Morgannwg i fyny at Fro Ogwr. Mae'r un arall o Fro Wysg sy'n ffurfio mwyafrif llethol yr etholaeth yno. i gyd, gallwn ddweud wyth etholaeth yn y cymoedd, saith etholaeth yn y ddinas, 2 etholaeth tref a dwy etholaeth yn y Fro. Fel y rhan fwyaf poblog o Gymru ceir llawer o etholaethau cryno. Hefyd, yma mae gan y wardiau boblogaethau llawer mwy. Mae hyn yn cyfyngu ar y cyfuniad posibl i ddod o fewn yr ystod etholaethol. Mae'r etholaethau uchod wedi caniatáu i'r cymoedd i gyd fod gyda'i gilydd- dim byd olaf, dim byd wedi ei ychwanegu. Yn yr un modd ag etholaethau'r ddinas mae'r holl ddinasoedd o fewn etholaeth yn y ddinas. Ac nid oes unrhyw ran y tu allan iddynt wedi gorfod eu hategu a dod yn Ward amddifad. Roedd pobl o'r tu allan gyda chynrychiolaeth wael yn osgoi.

Dyma'r 32 etholaeth:

Gogledd Cymru (7 etholaeth)

1. Ynys Môn 2. Arfon Conwy Dwyfor 3. Betws-y-n-Rhos 4. Rhyl Prestatyn
5. Dyfrdwy 6. Wrecsam 7. Glyndŵr.

Canolbarth Wales (6 etholaeth)

8. Maldwyn/Mawdddy Meirionnydd 9. ~~Caerdydd~~
9. Brycheiniog Maesyfed Dinefwr
10. Ceredigion Teifi 11. Penfros 12. Caerfyrddin Bae 13. Llŷchwr

De Cymru (19 etholaeth)

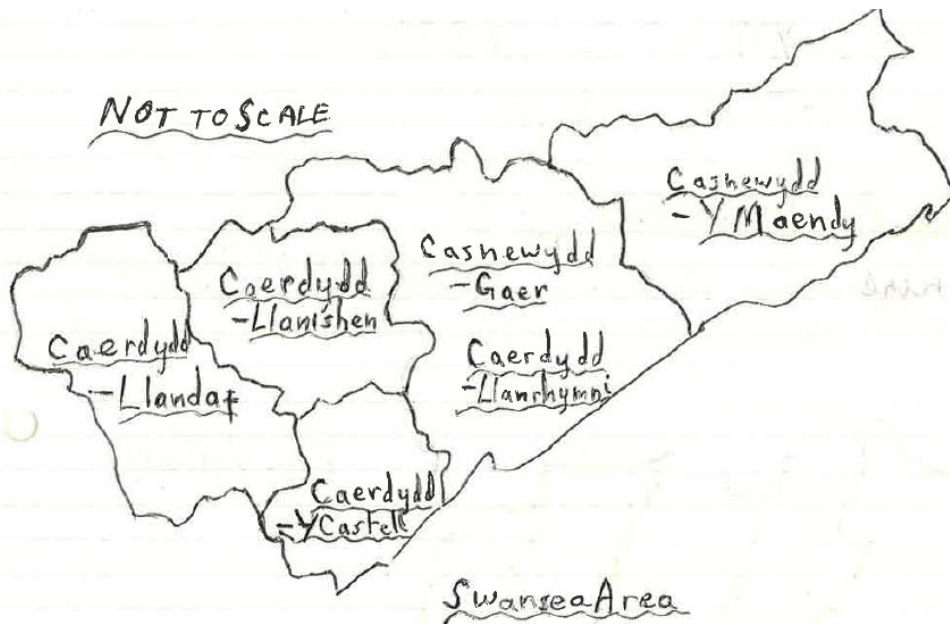
14. Abertawe - Y Mwmbwls 15. Abertawe - Tawe
16. Nedd Pontardawe 17. Afan Maesteg
18. Pen-y-bont 19. Tonyrefail Y Rhws 20. Barri Phenarth/Penardd/Pen-garth
21. Caerdydd - Castell 22. Caerdydd - Llundaf 23. Caerdydd - Llanishan
24. Casnewydd - Gaer Caerdydd - Llanrhymni 25. Casnewydd Y Maendy
26. Wysg
27. Llwyd 28. Ebbw 29. Sirhowy Rhymni 30. Merthyr Aber
31. Cynon Taf 32. Rhondda Trelai

Yng ngogledd Cymru yn y Gorllewin mae 2 etholaeth (Ynys Môn, Betws yn Rhos) wedi eu seilio ar yr ardaloedd lleol. Mae'r drydedd wedi ei seilio ar hen ddosbarth-Arfon. Yn y dwyrain maent yn seiliedig ar y feddiannaeth amlycaf- ddiwydiannol, gwyliau, ffermio. Gyda'r canolbarth mae'n wledig, gyda ffermio yn dominyddu drwy gydol, ac eithrio yng Nghasllwchwr sy'n ddiwydiannol. Ceir trefi drwyddi draw, rhai wedi eu trefoli. Gyda de Cymru mae hyn yn ddiwydiannol. Dyma'r tair dinas fawr. Mae yna lawer o gymoedd. Er bod amgylchedd trefol, mae dwy ardal wledig yn y bôn. Mae'r rhan fwyaf o'r etholaethau yn ne Cymru. Yn wir, mae ganddi fwy na'r ddau ranbarth arall gyda'i gilydd. Cymoedd yw nifer o'r etholaethau yma. Mae'r rhan fwyaf o etholaethau trwy ddau ranbarth gogledd a chanolbarth Cymru naill ai'n etholaethau cefn gwlad neu'n fath o drefi. Mae dwy etholaeth sy'n cynnwys cymoedd- Lluchwr a Dyffryn Teifi. Gyda'r rhan fwyaf yn drefol, heblaw am ddau-Tonyrefail a Wysg- sef etholaethau cefn gwlad sy'n cynnwys. Mae'r gweddill yn drefol iawn. O fewn hyn maent yn dri math yn y bôn. Ceir etholaethau'r ddinas sy'n seiliedig ar dair dinas Caerdydd, Abertawe a Chasnewydd. Nhw yw etholaethau'r cymoedd sydd wedi'u lleoli o fewn yr ardal a elwir yn gymoedd. Ceir etholaethau dyffryn trefi, sef y ddwy etholaeth wedi'u lleoli o fewn ardal Castell-nedd Port Talbot. Ceir etholaethau'r dref - Pen-y-bont ar Ogwr, Barri a Phenarth. Y ddwy brif etholaeth yma yw'r etholaethau dinesig- 7 etholaeth (sy'n gyfartal â gogledd Cymru) ac etholaethau'r cymoedd- 6 etholaeth (yn cyfateb i ganolbarth Cymru). Felly mae'n dda cymryd golwg agosach ar y ddau yma.

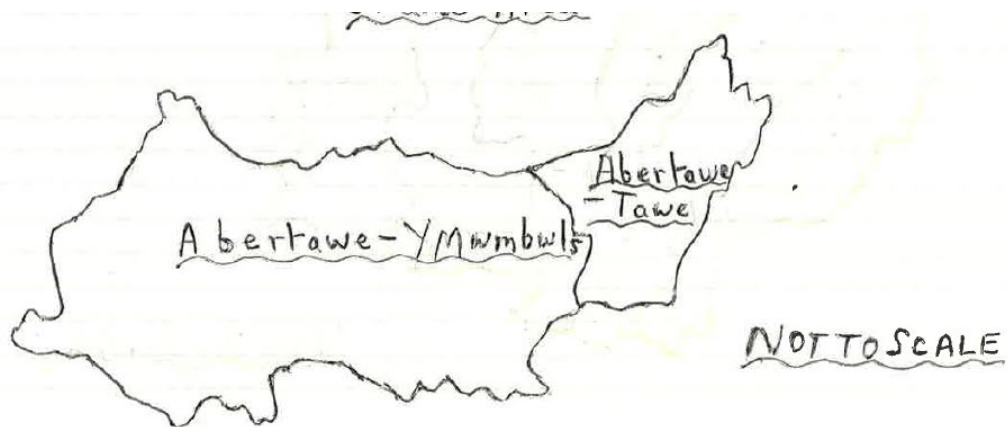
Etholaethau'r ddinas

Ceir saith etholaeth dinas sy'n seiliedig ar dair dinas Caerdydd, Abertawe a Chasnewydd. Mae'r rhain yn ffurfio dwy ardal- ardal Caerdydd-Casnewydd ac ardal Abertawe. Y gyntaf – pum etholaeth. Yr ail - dwy etholaeth.

Caerdydd- ardal Casnewydd

Ardal Abertawe

Caerdydd- etholaethau dinas Casnewydd

Caerdydd- Y Castell 71106 ; Caerdydd- Llandaf 73,878

Caerdydd- Llanisien 73507

Casnewydd- Gaer Caerdydd- Llanrhymni 74015

Casnewydd- Y Maendy 76,159

Etholaethau Dinas Abertawe

Abertawe- Y Mwmbwls 76,232

Abertawe- Tawe 74,715

Etholaethau Dyffryn

Mae yma chwe etholaeth dyffryn wedi eu seilio ar naw o'r cymoedd. Mae'r rhain yn unigryw iawn. Oherwydd amrediad etholaeth mae'n rhaid i etholaeth gwmpasu mwy nag un cwm, ac eithrio dyffryn L(l)wyd.

Etholaethau'r Cymoedd

Rhondda Trelai 70,480; Cynon Taf 71,245

Merthyr Aber 74,538; Sir Howy Rhymni 76,349

Ebwy 73,367; L(l)wyd 70,591

Mae cymoedd de Cymru yn ardal unigryw. Ar ôl i'r dyffryn gael ei etholaeth ei hun. Erbyn hyn mae'n rhaid i bawb ond L(l)wyd ..... oherwydd yr ystod etholaethol. Mae etholaeth o'r cymoedd yn dilyn y cymoedd ac felly hefyd siâp dyffryn. Hynny yw siâp dyffryn hir a thenau. Y 6 etholaeth uchod yw etholaethau'r cymoedd yn cael eu llunio yn y cymoedd yn dilyn y cymoedd. Nid oes yr un ohonynt yn etholaethau yn unig yn y cymoedd gyda rhyw linell llorweddol fypwyol (ffin) yn torri ap, rhannu a rhannu mewn dyffryn. Fel bod un rhan o fryn wedi ei ymwahanu o ran arall o'r dyffryn.

Mae gan etholaethau cefn gwlad tua 9, er y gallai rhai gael eu dosbarthu fel etholaethau'r dyffryn neu'r dref. Mae saith etholaeth dinas. Mae chwe etholaeth yn y cymoedd, gyda thair etholaeth tref a dyffryn (er efallai yn fwy yn dibynnu ar ffordd o ddsbarthu). Mae tair etholaeth tref. Tair etholaeth cwm ac un etholaeth ynys.

Yr etholaethau uchod- pob un o'r 31 (ac eithrio un gwarchodedig) cyfaddawd ydynt. Ni ellir osgoi hyn oherwydd yr ystod etholaethol benodol a chul a chaniatáu nifer yr etholaethau. Rhaid i bob etholaeth ystyried etholaethau eraill. Mae Sir Ddinbych o fewn yr ystod etholaethol a gallai felly ffurfio etholaeth. Wrth ystyried etholaethau cyfagos mae posibiladau eraill yn fwy buddiol yn gyffredinol. Gydag etholaeth

bresennol Bro Morgannwg, mae o fewn yr ystod etholaethol ac felly fe allai aros. Wrth ystyried yr etholaethau newydd ar gyfer yr ardal gyfan, nid yw hyn yn bosib. Rhaid ffurfio etholaethau hyfyw ac ymarferol ar gyfer pob angen. Fel na all etholaethau barhau. Nid oes yr un o'r uchod yn etholaeth ddelfrydol. Mae'n amhosib i unrhyw un o'r 31 etholaeth fod yn ddelfrydol. Yr unig etholaeth sy'n ddelfrydol yw'r etholaeth warchoddedig, yr unig etholaeth ynys. Dyna'r unig ffordd y gellir ffurfio etholaeth ddelfrydol. I gael 32 etholaeth warchoddedig! Felly yr hyn sy'n rhaid i ni wneud yr unig beth a'r peth gorau y gallwn ei wneud yw ffurfio'r set fwyaf addas, priodol a ymarferol o 32 etholaeth posib. Dyna'r dasg y mae'n rhaid i ni ei chyflawni. I gael y gorau posib 31 etholaeth posib- i gael y set orau a'r mwyaf o 32 etholaeth sydd yna. Dyna'r unig ffordd y bydd Cymru'n cael ei gwasanaethu orau a'r gynrychiolaeth orau i bawb.

Rhaid i'r etholaethau fod o fewn yr ystod etholaethol, neu ni ellir eu derbyn -cânt eu gwrthod. Unwaith o fewn yr ystod etholaethol, yna beth bynnag sydd orau i'r etholaeth honno. P'un a chaiff rhagor ei ychwanegu neu beidio? Faint a ychwanegir? Efallai y bydd angen addasu hyn gan ystyried etholaethau eraill, yn enwedig rhai cyfagos. Nid yw'r amrywiant o'r cwota etholaethol neu ble mae am yr etholaeth o fewn yr ystod etholaethol o unrhyw gyfrif. Felly nid ydynt yn dod i iddo - o ddim pryder. Yn aml mân addasiadau yw'r cyfan sydd ei angen i wneud pethau'n iawn ac o fewn y terfynau statudol. Dyna sy'n arwyddocaol nad yw'r rhai eraill yn bwysig. Lle rydych chi'n gosod/rhoi'r ffiniau yw un o gwestiynau mawr yr adolygiad-pa un yw'r rhai mwyaf priodol (?), Pa un sydd fwyaf addas (?) Pa un sydd orau i bawb? yr etholaethau cywir.

Etholaethau

Gogledd Cymru- 7 etholaeth

1. Ynys Môn 52415
2. Arfon Conwy Dwyor 76369/74692
3. Colwyn Bae/Betws-yn-Rhos 75116/73439
4. Rhyl Prestatyn 70580
5. Dyfrdwy 72115
6. Wrecsam 72977
7. Glyndŵr 70887

Canolbarth Cymru- 6 etholaeth

8. Maldwyn Meirionnydd 77061
9. Brycheiniog Maesyfed Dinefwr 70590
Powys Deheuol Caerfyrddin
10. Ceredigion Teifi 76126
11. Penfroes ~~74522~~ A11.A. 11. Penfroes 75346 A11.B. 11. Penfroes
12. Caerfyrddin Bae 71261
12. Caerfyrddin Bae ~~70437~~
13. Llŷchwr 69941

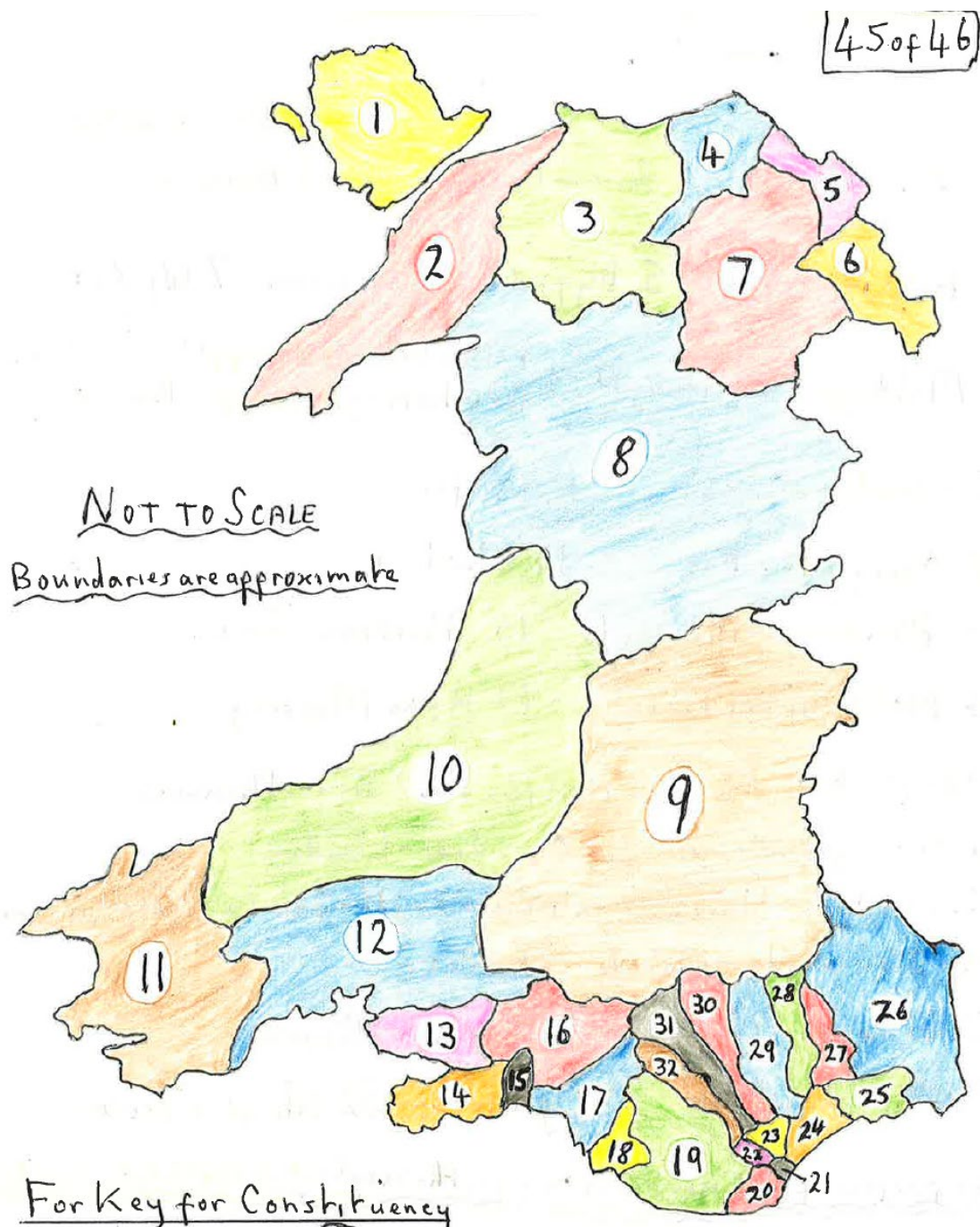
De Cymru- 19 etholaeth

14. Abertawe-(Y)Mwmbwls 76232 15. Abertawe-Tawe 74715
16. Nedd Pontarddais ⁶⁹⁹²⁰ ~~69920~~ 17. Afan Y Maesteg 73574
18. Pen-y-bont 70245 19. Tonyrefrail(Y)Rhws 69739 20. Barru Phenarth 70740
21. Caerdydd-(Y)Castell 71106 22. Caerdydd-Llandaf 73878
23. Caerdydd-Llanishen 73507 24. Casnewydd-Gaer Caerdydd-Llanrhymni 74013
25. Casnewydd-(Y)Maendy 76159 26. Wysg 72681 (Wysg & wy)
27. L(i)wyd 70591 28. Ebbw 73367 29. Sirhowy Rhymni 76349
30. Merthyr Aber 74538 31. Cynon Taf 71245 32. Rhondda Treleai 70480

D.S. Bydd etholwyr i bob etholaeth yn fwy na'u hetholwyr. Bydd hyn drwy rifau amrywiol ar gyfer pob etholaeth.

32 o Etholaethau i Gymru

Ar gyfer Allwedd i Etholaeth

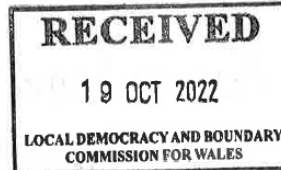
Rhifau gweler tudalen (46) dros y dudalen-->

Am fanylion yr etholaethau gweler tudalennau 10-39

D.S. Mae gan etholaethau 11 a 12 ddau ddewis amgen A a B gweler tudalennau 22-26. Mae gan etholaethau 2 a 3 ddau amrywiad gweler tudalennau 11-13.

Allwedd i'r 32 o etholaethau i Gymru

1. Ynys Môn
2. Arfon Conwy Dwyon
3. Betws-y-n-Rhos
4. Rhyl Prestatyn
5. Dyfrdwy
6. Wrecsam
7. Glyndŵr
8. Maldwyn Meirionnydd
9. Powys Deheuol Caerfyrddin ~~Caerfyrddin~~ ^{Dwyreiniol}
Brycheiniog Maesyfed Dinefwr
10. Ceredigion Teifi
11. Pen-fros
12. Caerfyrddin Bae
13. Llŵchwr
14. Abertawe - Mwmbwls
15. Abertawe - Tawe
16. Nedd Pontarddais
17. Afan Maesteg
18. Pen-y-bont
19. Tonyrefrail Rhws
20. Barri Phenarth
21. Caerdydd - Castell
22. Caerdydd - Llandaf
23. Caerdydd - Llanishen
24. Casnewydd - Gaer Caerdydd - Llanrhymini
25. Casnewydd - Maendy
26. Wysg
27. Llŵyd
28. Ebbw
29. Sirhowy Rhymni
30. Merthyr Aber
31. Cynon Taf
32. Rhondda Trelai

Pwrpas yr Adolygiad hwn yw ffurfio'r set orau o 32 o etholaethau

Rwy'n dymuno'r gorau i chi yn eich gwaith a'ch ymdrechion. Gobeithio eich bod chi a'ch tîm i gyd yn cadw'n dda. Cadwch fy holl fanylion (Enw, cyfeiriad, ac ati) yn breifat a chyfrinachol. Diolch.

Dymuniadau gorau, Yn gywir, [REDACTED]

**Comisiwn Ffiniau
i Gymru**

**Boundary Commission
for Wales**

Mae'r Comisiwn yn croesawu gohebiaeth, e-byst a galwadau ffôn yn Gymraeg neu Saesneg.
Er mwyn cysylltu gyda'r Comisiwn, ysgrifennwch i:

Comisiwn Ffiniau i Gymru
Llawr Gwaelod, Ty Hastings, Llys Fitzalan
Caerdydd, CF24 0BL

Rhif Ffon: +44 (0)29 20464819
Rhif Ffon: +44 (0)29 21055521
E-bost: bcw@ffiniau.cymru

© Hawlfraint y Goron 2022